DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)
4. juli 1990 *

I sag C-117/89,

angående en anmodning, som Bundessozialgericht i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Klaus Jürgen Kracht

mod

Bundesanstalt für Arbeit,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artiklerne 73 og 76 i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (EFT 1971 II, s. 366), som affattet ved forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983 (EFT L 230, s. 6),

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, Sir Gordon Slynn og dommerne R. Joliet og G. C. Rodríguez Iglesias,

generaladvokat: W. Van Gerven
justitssekretær: assisterende justitssekretær J. A. Pompe

* Processprog: tysk.

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Den Italienske Republiks regering ved avvocato dello Stato Pier Giorgio Ferri, som befuldmægtiget,

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Dimitrios Gouloussis og Jörn Pipkorn, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der er afgivet mundtlige indlæg af Forbundsrepublikken Tysklands regering ved Oberregierungsrat i Forbundsøkonomiministeriet J. Karl, og af Kommissionen i retsmødet den 8. marts 1990,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 29. marts 1990,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 22. februar 1989, indgået til Domstolen den 10. april s.å., har Bundessozialgericht i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 forelagt to spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 76 i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (EFT 1971 II, s. 366), som affattet ved forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983 (EFT L 230, s. 6).

2 Disse spørgsmål er blevet rejst under en tvist mellem Kracht og Bundesanstalt für Arbeit vedrørende sidstnævntes afslag på at udbetale børnetilskud.

3 Kracht er arbejdstager på det område, hvor Bundeskindergeldgesetz (lov om børnetilskud) finder anvendelse. Hans hustru, der er italiensk statsborger, er bosat i Italien med fællesbørnene Marco, født den 3. maj 1964, og Lukas Oliver, født den 11. marts 1966. Hun er ansat i en bank i Milano.

4 Fru Kracht oppebar kun børnetilskud i henhold til italiensk lovgivning for begge sønner indtil den 31. december 1983, idet hun efter dette tidspunkt ikke længere indgav ansøgning om tilskud. Da Lukas Oliver begyndte at studere i september 1986, indgav fru Kracht ikke ansøgning om børnetilskud til den kompetente italienske institution.

5 Efter at sagsøgte i hovedsagen, Bundesanstalt für Arbeit, havde afvist at udbetale børnetilskud til Kracht, indbragte denne sagen for Sozialgericht Oldenburg, som ved dom af 12. juni 1987 annullerede afslagene. Ved dom af 22. september 1987 har Landessozialgericht Niedersachsen forkastet Bundesanstalt für Arbeits anke af den dom, hvorved Bundesanstalt blev dømt til løbende at udbetale børnetilskud for Marco fra den 1. januar 1984 og for Lukas Oliver fra den 1. september 1986. Ved kendelse af 22. februar 1989 har Bundessozialgericht, Tiende Afdeling, som ankeinstans udsat sagen og anmodet Domstolen om en præjudiciel afgørelse af følgende spørgsmål:

»1) Stilles retten til ydelser i henhold til artikel 73 i forordning (EØF) nr. 1408/71 i bero i medfør af samme forordnings artikel 76, såfremt der ikke længere kan kræves udbetalt familieydelser eller børnetilskud i den medlemsstat, på hvis område familiemedlemmerne er bosat, og dette alene skyldes, at der ikke ansøges om ydelser?

2) Stilles retten til ydelser i henhold til artikel 73 i forordning (EØF) nr. 1408/71 i bero i medfør af samme forordnings artikel 76, såfremt der ikke længere kan kræves udbetalt familieydelser eller børnetilskud i den medlemsstat, på hvis område familiemedlemmerne er bosat, og dette alene skyldes, at der fra et vilkårligt valgt tidspunkt ikke længere stilles krav om ydelserne?«

6 Vedrørende hovedsagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingerne forløb samt indlæggene for Domstolen henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

7 De to spørgsmål fra den nationale ret vil være at behandle under ét. De angår i det væsentlige problemet om, hvorvidt kravet på ydelser i henhold til artikel 73 i forordning nr. 1408/71 i medfør af denne forordnings artikel 76 skal stilles i bero, når der ikke længere kan kræves udbetalt familieydelser eller børnetilskud i den stat, på hvis område familiemedlemmerne er bosat, alene fordi der ikke er blevet indgivet ansøgning om ydelser, eller ansøgningen ikke er blevet fornyet.

8 Artikel 73, stk. 1, i forordning nr. 1408/71, som affattet ved forordning nr. 2001/83, bestemmer:

»*Arbejdstagere*

1. En arbejdstager, der er omfattet af lovgivningen i en anden medlemsstat end Frankrig, har for de af sine familiemedlemmer, der er bosat på en anden medlemsstats område, ret til familieydelser efter lovgivningen i den førstnævnte stat, som om de pågældende var bosat på dennes område.«

9 Forordningens artikel 76 bestemmer:

»*Prioritetsregler i tilfælde af samtidig ret til familieydelser eller børnetilskud i medfør af artiklerne 73 eller 74 og i kraft af erhvervsudøvelse i det land, hvor familiemedlemmerne er bosat*

Retten til familieydelser eller børnetilskud i medfør af bestemmelserne i artikel 73 eller 74 stilles i bero, såfremt der i kraft af erhvervsudøvelse også kan kræves udbetalt familieydelser eller børnetilskud efter lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område familiemedlemmerne er bosat.«

10 Det bemærkes for det første, at artikel 76, stk. 2, i forordning nr. 1408/71, som affattet ved Rådets forordning (EØF) nr. 3427/89 af 30. oktober 1989 (EFT L 331, s. 1) — hvorefter beskæftigelsesstaten kan stille retten til familieydelser i bero, når der ikke er indgivet ansøgning om ydelser i den medlemsstat, på hvis område familiemedlemmerne er bosat — først skal anvendes fra den 1. maj 1990. Den har derfor ingen betydning for besvarelsen af spørgsmålene fra den forelæggende ret.

11 Det bemærkes dernæst, at det fremgår af dommene af 13. november 1984, Salzano (191/83, Sml. s. 3741), og af 23. april 1986, Ferraioli (153/84, Sml. s. 1401), at retten til børnetilskud, der kan kræves udbetalt i den medlemsstat, hvor en af forældrene har beskæftigelse, ikke stilles i bero, når den anden af forældrene bor med børnene i en anden medlemsstat og dér udøver et erhverv, dog uden at modtage børnetilskud for børnene, fordi alle betingelserne efter denne medlemsstats lovgivning for, at de nævnte tilskud faktisk ikke kan udbetales, ikke er opfyldt, herunder betingelsen om, at der skal være indgivet en forudgående ansøgning.

12 Den nationale ret har midlertid anmodet Domstolen om at tage denne fortolkning op til fornyet overvejelse, idet den er af den opfattelse, at artikel 76 i forordning nr. 1408/71 udgør en præceptiv prioritetsregel, der ikke kan sættes ud af kraft ved en viljeserklæring fra den ydelsesberettigede. Under den mundtlige forhandling har Forbundsrepublikken Tysklands regering ligeledes støttet denne opfattelse. Den har anført, at udelukkelsen af enhver valgmulighed for den ydelsesberettigede gør det muligt at undgå praktiske vanskeligheder — f. eks. derved, at den ydelsesberettigede kunne ændre fordelingen af de økonomiske byrder eller kumulere ydelser fra familiens bopælsstat med ydelser fra beskæftigelsesstaten — og at en sådan udelukkelse ikke udsætter den ydelsesberettigede for nogen ulempe, idet beskæftigelsesstaten ifølge Domstolens praksis skal betale forskelsbeløbet, når dens ydelser er højere end dem, der er foreskrevet i den medlemsstat, hvor den vandrende arbejdstagers familiemedlemmer er bosat. Den nye affattelse af artikel 76 udgør i øvrigt kun en simpel fortolkningsregel, der gør det muligt at fjerne enhver tvivl på området, men ikke en nyskabelse.

13 Denne argumentation kan ikke tages til følge.

14 Som Domstolen flere gange har fastslået, er det med EØF-Traktatens artikel 51 forfulgte formål, nemlig at gennemføre arbejskraftens frie bevægelighed, afgørende for fortolkningen af de forordninger, som Rådet har udstedt på området forsocial sikring af vandrende arbejdstagere. Den i de førnævnte domme foretagne fortolkning af artikel 76 er i overensstemmelse med dette formål.

15 Domstolen har nemlig fortolket artikel 76 således, at den alene tilsigter at begrænse muligheden for kumulation af ydelser. Fortolket på denne måde udgør artikel 76 et supplement til samme forordnings artikel 73, der skal gøre det lettere for vandrende arbejdstagere at opnå børnetilskud i beskæftigelsesstaten, når deres familie ikke er flyttet med dem til denne stat.

16 Hvis den pågældende bestemmelse derimod, således som det er forbundsregeringens opfattelse, skulle opfattes som en præceptiv prioritetsregel, ville den indebære en begrænsning af de fordele, der tilkommer de vandrende arbejdstagere i henhold til artikel 73.

17 Forbundsregeringens opfattelse kan heller ikke tiltrædes, for så vidt som den haranført, at den nye affattelse af artikel 76 i forordning nr. 1408/71, der er foretagetved førnævnte forordning nr. 3427/89, alene har til formål at afklare en retligsituation, der har givet anledning til de mest forskellige fortolkninger. Denne opfattelse er nemlig klart i strid med artikel 3 i forordning nr. 3427/89, hvorefter artikel 76 i den ændrede affattelse først skal anvendes fra den 1. maj 1990, mens alle de øvrige bestemmelser i denne forordning skal anvendes fra den 15. januar 1986.

18 Den forelæggende ret må derfor gives det svar, at artikel 76 i forordning nr. 1408/71, som affattet ved forordning nr. 2001/83 af 2. juni 1983, skal fortolkes således, at retten til ydelser i henhold til forordningens artikel 73 ikke stilles i bero, såfremt der ikke længere kan kræves udbetalt familieydelser eller børnetilskud i den stat, på hvis område familiemedlemmerne er bosat, udelukkende fordi der ikke er blevet indgivet ansøgning om ydelser, eller ansøgningen ikke er blevet fornyet.

Sagens omkostninger

19 De udgifter, der er afholdt af Den Italienske Republiks regering og af Forbundsrepublikken Tysklands regering samt af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, som er forelagt af Bundessozialgericht ved kendelse af 22. februar 1989, for ret:

Artikel 76 i forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som affattet ved forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983, skal fortolkes således, at retten til ydelser i henhold til forordningens artikel 73 ikke stilles i bero, såfremt der ikke længere kan kræves udbetalt familieydelser eller børnetilskud i den stat, på hvis område familiemedlemmerne er bosat, udelukkende fordi der ikke er blevet indgivet ansøgning om ydelser, eller ansøgningen ikke er blevet fornyet.

Slynn Joliet Rodríguez Iglesias

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 4. juli 1990.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

Gordon Slynn
Formand for Første Afdeling